

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 44 Fylke: Rogaland
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: Avaldsnes
 Emne: Veving. Bygdelag: Karmöysida
 Oppskr. av: Peder Skeie Gard: Meland
 (adresse): Avaldsnes G.nr. 35 Br.nr. 1

- A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.
 B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

- I Det er ikk je mykje kjenneskap eg har til dette emnet. Det er berre einskilde minne frå barne åra, då det vart vove heime i husetx - av mor og sytrer. Eg kan ikkje hugsa at det vart vorve anna ytrey til mannfolka enn X "busseronsty" - omlag same sort som no heiter dongery. Vanlegvis var det blått, men kunde også vera stripete av svart og kvitt e.l. Men det var dei i bygda som bruka "himavove" ty i stasklærne. Dette kalla dei "vemmål" (vemmålklær). "Blusaty" til smågutar vart alltid vove heime. Det var vanlegvis same sorten som vart vove til kvinneklær. Men det var helst stripete til blusar og tilsvarende bukser. Kvinneklærne kunne oftast vera "jam-leta"
- Ty til underklær vart vanlegvis vove heime både til menn og kvinner. Det var "vemmål" (grått eller kvitt - til menn og til eldre kvinner, og det var "leret" -kvitt - til gjentene. Sengeomheng kunde vera som kjoletyet og blusetyet. Det var vove på same måten og kunde vera jamleta eller stripete. Laken og putever vart vove heime, Vanlegvis var det viss same sorten som "lerret" til under-kvendeklær. Puteværa kunde vera ymse slags. Dei överste var vanlegvis kvite. Under kunde vera ty med striper i og gjerne med ein grovare vevnad. Heimevovne dukar og servisetar hugsar eg ikkje noko til. Håndklær vart derimot alltid vove. På desse kunde vera ymse slags vevingsmåte og kulör. Oftast var det visst kvit botn med striper i endane. Åklær og golvtepper (golvdekken) vart alltid vovne heime. Golvdekkena vart vovne med den aller enklaste vevingsmåte xg. Det var hyssing til "renning" og gamle klær ("filler") tt som vart klypte i strimlar, til innslag. Til "kvardagsdekken" vart fillene bruka som dei var, berre med ymse sorteringar. Til "finare" dekken vart "fillene" fargå slik at det vart einsarta "botn" og einsarta striper mellom. Namnet på vevemåten for dei einskilde ting, hugsar eg lite til. Eg hugsar berre at dei tala om "einskjefta" og "tviskjefta". Lerret kunde visst vera både av einskjefta og toskjefta. Det tåskjefta var visst tjukkare enn det einskjefta og det såg ut som dei innvovne

trådane låg i små siksa k-liner.

Åklærne hadde alltid sitt eige mønster. Det var der berre tale om "åklævevnad". Fargane kunde derimot vera nokså ymse.

Sengetepper - "kvitlar" - vart visst vove på same måten som "vemmål".

Vemmål måtte allt "tøvast" dersom det ikkje kunde sendast til "stampå" til stampings.

Laken og kvite underskær m.v. vart "lagt på bleik". Klærne vart straks ut ute på marka, der det helst måtte liggja b åde i solskin og regn for å verta fint kvite.

- II Eg kjenner ikkje andre namner enn det som er nemnt ovanføre om "åklævevnad". Truleg er denne så vanleg og så godt kjent at det er uturvande med nærmare forklaring.

Særemne 8

"Beregning ved veving".

- Har di verre lite minne også etter dette
1. Eg tykkjest hugaax at mor hadde serreglar for lengde og bredde på dei einskilde sorter, men eg kann ikkje klara å ta det igjen.
 2. Bredda vart rekna i alner.
 3. Trådane vart talde i "tju". Eg trur helst dei rekna med så og så mange tju på heile breidda. Ordet "bamser" kjenner eg ikkje til.
 4. Om dette minnest eg ikkje noko serleg.
 5. Som nemnt ovanføre, tykkjest eg hugsa at mor hadde ymse slags "berekningar" og garn m.v. i veven, men eg kann nok ikkje forklara meir om det.

*gjenem-
slag
under
Sær. 8.*

Avaldsnes den 6/7 1954

Peder Skeie

9690

9690